

13 ta' Marzu, 1991

Imhalled: -

Onor. Anton Depasquale B.A., LL.D.

Joseph E. Pace noe

versus

Joseph Hil noe et

**Klawsola ta' Ġurisdizzjoni Esklussiva fil-Polza ta' Kariku
- Kompetenza**

*Kawza dwar allegati nuqqasijiet ta' merkanzija fejn l-attur kien qed
jagixxi bħala assikuratur surrogat.*

Inghatat eċċezzjoni preliminari tal-ġurisdizzjoni esklussiva ta' Qorti Jugoslava. Il-Qorti irriteriet illi meta jkun hemm bżonn ta' konstatazzjoni ta' mankanza ta' merkanzija, jew ta' defiċjenza fil-piż u każi simili nonostante l-klawsola fuq indikata, il-Qrati tagħna huma kompetenti għal dan il-fini. Għe ritenut ukoll illi l-Qorti ma kenitx kompetenti biex tiddeċidi fuq kundanna potenzjali ta' danni.

Il-Qorti: – Rat l-att taċ-ċitazzjoni illi l-attur, fil-kwalità tiegħu premissa, wara illi ppremetta illi s-soċjetà *Valletta Motor Company Limited* importat ġewwa Malta mitt (100) *Skoda Motor Cars (B/L No.1, Dok. A)* li ġew mgħobbija fuq il-bastiment “Beli” minn Koper, Czechoslovakja; illi wara din il-merkanzija kienet waslet Malta fit-tlieta u għoxrin ta' Marzu 1989 u inhattet minn fuq l-imsemmi vapur u giet konsenjata lill-importatur b'diversi nuqqasijiet u danni. (*Survey report Dok. B*); illi s-soċjetà assikuratriċi “*Eagle Star Insurance Company Limited*” ħallset lill-importaturi is-somma ta' elfejn u mija u disghin liri maltin u tlieta u għoxrin ċenteżmu (Lm2190.23) kumpens għan-nuqqasijiet u danni relattivi u giet surrogata fid-drittijiet tagħhom u peress li s-soċjetà attriċi kellha tħallas ukoll hamsa u hamsin lira Maltin (Lm55.00) bħala *agency fee* u bħala *surveyors' fee*; li għalhekk is-soċjetà attriċi sofriet danni fl-ammont totali ta' elfejn mitejn u hamsa u erbghin liri maltin u tlieta u għoxrin ċenteżmu (Lm2245.23), illi il-konvenut nomine jew min minnhom huwa responsabbli għal dawn id-danni; talab għaliex m'għandhiex din il-Qorti, għar-raġunijiet premissi:

1. tiddikjara u tiddeċidi li l-konvenuti jew min minnhom responsabbli għan-nuqqasijiet u danni imsemmi; u
2. konsegwentement, tikkundanna lill-konvenuti jew min minnhom responsabbli jhallsu lil-attur nomine s-somma ta' elfejn

u mitejn u hamsa u erbgħin liri maltin u tlieta u għoxrin ċenteżmu (Lm2245.23);

Bl-ispejjeż u bl-interessi legali mid-data tal-pagament relativ in rifiżjoni, kontra l-konvenuti nomine, li huma ngunti għas-subizzjoni;

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista ta' xhieda ta' l-attur nomine;

Rat in-nota ta' eċċezzjonijiet tal-konvenuti Godwin Abela u Alfred E. Aquilina, fil-kwalità tagħhom premissa, illi biha eċċepew:

1. Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż stante l-merkanzija 100 *Skoda Cars* ġew konsenjati mingħajr rimarki kif jidher ampjament ċar mill-*gate pass out* numru 074159 datat 28 ta' Marzu 1989, dok. "AA";

Salv eċċezzjonijiet oħra;

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista ta' xhieda tal-konvenuti Godwin Abela u Alfred E. Aquilina nomine;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti Joseph Hili u Paul Hili, fil-kwalità tagħhom premissa illi biha eċċepew:

1. In-nuqqas ta' ġurisdizzjoni fil-Qorti tal-Kummerċ stante illi l-partijiet ftehm fuq ġurisdizzjoni Jugoslava skond il-polza tal-kariku tal-merkanzija in kwistjoni;

2. Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jigu respinti bl-ispejjeż stante illi l-eċċipjenti nomine mhumiex responsabbli għall-ħsarat u n-nuqqasijiet allegati;

3. Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, ir-responsabilità tal-eċċipjenti nomine hija limitata skond il-liġi u l-polza tal-kariku;

4. Salvi eċċezzjonijiet oħra;

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenuti Joseph Hili u Paul Hili nomine;

Eżaminat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti eżebiti;

Omissis;

Ikkunsidrat dwar l-eċċezzjoni ta' nuqqas ta' ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti sollevata mill-konvenuti Hili nomine;

Illi din l-eċċezzjoni hija bażata fuq il-klawsola numru 2 tal-*"Bill of Lading"*, eżebita bħala dokument 'A' a fol. 4 tal-proċess, illi tistipula hekk:

"JURISDICTION. Any dispute arising under this Bill of Lading shall be decided by the Court of Rijeka as far as not otherwise provided for in this Bill of Lading, according to Yugoslav Law";

Illi dan il-patt huwa identiku għal dak illi kien hemm fil-kawża fl-ismijiet *"Joseph E. Pace noe vs Joseph Hili et noe,*

deċiża in parte minn din il-Qorti diversament presjeduta fis-27 ta' Ġunju 1990, illi saret riferenza għaliha fin-nota ta' referenzi tal-konvenuti Hili nomine, u l-fattispecje fiż-żewġ (2) kawzi huma "mutatis mutandis" l-istess;

Illi fis-sentenza hawn fuq imsemmija il-Qorti qalet hekk:

"Illi kif gie ritenut mill-Qrati tagħna fatti simili għal dak invokat mill-konvenuti Hili inseriti fil-Polza tal-Kariku, huma validi. Però meta jkun hemm bżonn ta' konstatazzjoni ta' mankanza ta' merkanzija, jew ta' defiċjenza fil-piż, u każi simili, nonostante l-klawsola fuq indikata, il-Qrati tagħna huma kompetenti għal dan il-fini, peress li dawna huma fatti li jistgħu jaċċertaw ruħhom meta ssir l-iskarikazzjoni, u d-domicilju rejali huwa dak determinat mill-lok fejn issir l-iskarikazzjoni. Xi daqqiet ikunu anke diffiċili, jekk mhux ukoll impossibbli, li ċerti verifiki, bhal ma huma dawk dwar mankanza ta' merkanzija u danni fiha, isiru band'ohra (Robert Bonello noe et vs Agostina Mifsud noe et noe., Kummerċ, 30/4/1983 u s-sentenzi fiha citati)";

Illi fil-każ odjern l-iskarikazzjoni tal-merkanzija saret Malta u l-konstatazzjoni tal-allegati nuqqasijiet u danni saret ukoll Malta. Din il-Qorti taqbel mal-kunsiderazzjonijiet kontenuti fis-sentenzi hawn fuq citata u għalhekk hija kompetenti għall-finijiet tal-konstatazzjoni tal-fatti imsemmija f'dan il-paragrafu;

Illi, però, fis-sentenza citata il-Qorti qalet ukoll is-segwenti, illi miegħu taqbel din il-Qorti u huwa applikabbli perfettament għall-kasin eżami:

“Illi kif inhu risaput ukoll din il-Qorti qalet ukoll m’hiex kompetenti biex tieġu konjizzjoni tad-domanda għall-pagament fil-konfront tal-konvenuti Hili ta’ kwalunkwe ammont li għaliġ l-istess konvenuti jistgħu jinstabu responsabbli; u dana peress illi l-attur nomine tramite l-assigurat tiegħu u li fid-drittijiet tiegħu huwa ġie surrogat, irrinunzja għal din il-kompetenza u aċċetta dik tal-Qorti ta’ Rijeka, fil-Jugoslavja”;

Ikkunsidrat:

Illi dak deċiż bis-sentenza ta’ din il-Qorti tal-20 ta’ Jannar, 1975 fil-kawża fl-ismijiet “Yves Thomas *noe* vs Ray Angeland *noe et*”, citat mill-attur nomine fin-nota ta’ riferenzi tiegħu - liema sentenza tagħmel riferenza għaż-żewġ (2) sentenzi oħra imsemmija fl-istess nota ta’ riferenzi ta’ l-attur nomine - mhux applikabbli għall-kas in eżami għaliex il-fattispeċje kienu differenti. Infatti fil-kawża msemmija “Thomas *noe et* Angeland *noe et*” it-talba ta’ l-attur nomine kienet illi l-konvenuti jġu kundannati jikkonsenjaw u / jew jirrilaxjaw merkanzija illi kienet miżmuma fuq vapur illi kien jinsab Malta;

Għal dawn il-motivi:

Tiddeċidi billi tirrespingi l-eċċezzjoni tal-konvenuti Hili nomine ta’ nuqqas ta’ ġurisdizzjoni ta’ din il-Qorti limitatament għall-konstatazzjoni tan-nuqqasijiet u ħsarat fil-merkanzija in kwistjoni, u għal din il-konstatazzjoni tiddikjara ruħha kompetenti, u billi takkolji l-istess eċċezzjoni konvenuta hija relativa għall-potenzjali kundanna tal-konvenuti Hili nomine biex iħallsu lill-attur nomine is-somma li għaliha jistgħu ikunu responsabbli; u tiddikjara ruħha inkompetenti illi tieġu konjizzjoni

ta' din id-domanda;

Tordna l-ispejjeż jithallsu kwantu għal nofs (1/2) mill-attur nomine u kwantu għal nofs (1/2) mill-Konvenuti nomine.
